

1. 1 TIPUS DE JURISDICCIONS

La jurisdicció és el poder que la constitució atorga al jutjats i tribunals d'exercir l'autoritat judicial, **jutjant i fent executar les resolucions**.

Dins la jurisdicció dels jutjats i tribunals, segons les matèries que tracta, es parla de diferents jurisdiccions:

a) Jurisdicció civil:

La Jurisdicció civil, entre d'altres, tracta de procediments relatius a propietats, deutes, família (divorcis, separacions, etc.).

Dintre de la Jurisdicció civil podem diferenciar:

- **Jurisdicció contenciosa:** quan en la qüestió a resoldre hi ha, com a mínim, dues **parts enfrontades**.
- **Jurisdicció voluntària:** quan es demana la decisió del jutge, sense parts enfrontades i perquè serveixi davant de terceres persones. Exemples: adopció, acolliment, acceptació d'herències, incapacitats, separacions i divorcis de mutu acord, etc.

b) Jurisdicció penal:

La jurisdicció penal exerceix el **ius puniendi** de l'Estat, és a dir, la possibilitat de **castigar** conductes regulades com a delictes.

c) Jurisdicció Contenciosa Administrativa:

La jurisdicció contenciosa administrativa és la jurisdicció competent per decidir qüestions entre les **administracions públiques** i els particulars o entre dues administracions, com també per conèixer de les impugnacions de normes administratives inferiors al rang de llei.

d) Jurisdicció social:

La jurisdicció social resol qüestions entre empresaris i treballadors, relacions sindicals o amb la Seguretat Social.

1.2 JUSTÍCIA GRATUÏTA

Quan algú vol accedir davant els jutjats per defensar els seus interessos i acredita fefaentment la manca de recursos econòmics, té dret, per posar-ne alguns exemples:

- al nomenament d'un advocat i procurador gratuït,
- a la reducció de despeses al pagament de registradors de la propietat i notaris,
- a la gratuïtat de peritatges.

Es demana als **col·legis d'advocats** o al jutjat, que tramet la petició al col·legi corresponent.

Cal acreditar que els ingressos de qui ho demana o de la seva unitat familiar no passen del **dobte** de l'indicador públic de renda d'efectes múltiples (IPREM) que aquest variarà en funció del nombre de membres de la unitat familiar o de les seves circumstàncies. Llei de Justícia Gratuïta 1/1996 del 10 de gener (arts 3 i 5). Real Decret 996/2003 de 25 de juliol.

1.3 TIPUS DE TRIBUNALS

- **Unipersonals:** són aquells en què el poder de jutjar correspon a una sola persona, jutge o magistrat. El jutjat queda format amb la presència del jutge o magistrat i del secretari judicial.
- **Col·legiats:** El poder de jutjar correspon a més d'un magistrat, exemple: Audiència.

1.3.1 Jutjats unipersonals

1) Jutjats de Primera Instància i Instrucció

El seu àmbit territorial és el **municipi**. Segons el partit judicial, ens podem trobar amb diferents **possibilitats**:

- Els municipis on només hi ha un jutjat de primera instància i instrucció, que resolen procediments civils i penals. Exemple: Jutjat de 1ª instància e Instrucció de Falset.
- Que n'hi hagi més d'un. En aquest cas, cadascun tindrà un número (Jutjat de Primera Instància i Instrucció núm. 1, núm. 2, etc.). Exemple: Jutjat de 1ª Instància e Instrucció núm. 1, Jutjat de 1ª Instància e Instrucció núm. 2, etc., això és dona a Sant Feliu de Llobregat.
- Que n'hagi més d'un i, a més, estiguin separats, és a dir, que d'una banda hi hagi jutjats de primera instància (que resolen temes civils) i jutjats d'instrucció (que resolen temes penals). Exemple: Jutjat d'Instrucció núm.1, Jutjat del Penal núm.1, etc., això és dona a Reus.

2) Jutjats de 1ª Instància

Els jutjats de 1ª Instància tramiten les demandes relatives a temes civils. Per exemple: reclamacions de diners, temes de família (separacions, divorcis, herències) etc.

Aquí hi hem d'afegir que, com que les competències dels jutjats de primera instància son molt àmplies, en poblacions molt grans es creen **jutjats de primera instància especialitzats** en determinades matèries dins l'àmbit civil. Així, podem trobar:

- **Jutjats de Família:** son jutjats de primera instància, dedicats exclusivament a procediments relacionats amb el dret de família (separacions, divorcis, adopcions, procediments sobre la capacitat de les persones, etc.).
- **Jutjats Mercantils:** de forma general, hi ha un o més jutjats mercantils a cada capital de província.
  - La seva especialització consisteix a ocupar-se de tots els procediments en què diversos creditors concorren contra el patrimoni d'un deutor comú. Son els **processos concursals**.
  - També tenen competència per conèixer altres tipus de procediments, com ara demandes sobre **competència deslleial, publicitat, etc.**

3) Jutjats de Jurisdicció Penal

• Jutjats d'Instrucció

Els jutjats d'Instrucció s'encarreguen d'instruir els procediments per delictes i de tramitar i jutjar els procediments per delictes lleus.

- En el cas de **delictes**, fan totes les actuacions necessàries per esbrinar els fets delictius, practicar proves etc., però sense fer el judici. El judici es fa al Jutjat Penal o a l'Audiència Provincial (segons el delictes de què es tracti), que serà qui dictarà la sentència.

- **Jutjats Penals:** es creen com a conseqüència d'una Sentència del Tribunal Constitucional, que va declarar que era inconstitucional que en qualsevol cas un mateix jutjat s'encarregués de la instrucció i resolgués un procediment per delictes.

Aleshores els jutjats d'instrucció es dediquen a fer totes les actuacions prèvies al judici (diligències prèvies). Així, per exemple, reben les declaracions de les persones implicades, acorden fer reconeixements mèdics (en el supòsit d'un delictes per lesions).

Si es tracta d'un delictes castigat amb una **pena no molt greu (fins a 5 anys de privació de llibertat)**, un cop el jutjat d'instrucció ha dut a terme totes les actuacions necessàries, aquest passa el procediment al Jutjat Penal, que celebrarà el **judici** i dictarà la **sentència**. Si és un **delictes greu (més de 5 anys de privació de llibertat)**, en comptes de passar el procediment al jutjat penal, es passa a l'Audiència Provincial.

Tipus de Judicis penals:

-Judicis de Delictes Lleus (JDL)- El Judici es celebra en els Jutjats d'Instrucció en funcions de guàrdia (no hi ha investigació, instrucció).

-Judici de proposició de Decret pel Ministeri Fiscal (Monitori) arriba a penes de presó fins a 1 any. Es fa en el Jutjat d'Instrucció en funcions de guàrdia.

-Judici de Delictes Ràpids amb conformitat JDR (sobre determinats delictes ex: delictes contra la salut pública (drogues), robatoris, delictes contra la seguretat vial...., la investigació és senzilla, fins a 5 anys de presó).

Si hi ha conformitat, aleshores no hi ha judici es tramitarà tot en el Jutjat d'Instrucció.

Si l'acusat no està conforme amb els fets o la pena, el Judici es celebrarà en el Jutjat del Penal.

-Judici de Procediment Abreujat (P.A), fins a 9 anys de presó: La investigació/instrucció es farà en els Jutjats d'Instrucció i el Judici anirà en funció de la pena que correspon a la condemna:

Fins a 5 anys de presó es farà en el Jutjat del Penal.

Més de 5 anys de presó en l'Audiència Provincial.

-Judici de Procediment Ordinari (P.O.), més de 9 anys de presó: La investigació/instrucció es farà en els Jutjats d'Instrucció i el judici en l'Audiència Provincial.

	Generalitat de Catalunya Departament d'Educació Institut Baix Camp	31/08/2020	Arxiu	Model intern			3 de 7
		versió 6	Elaborat	Cap d'estudis	Codi	MO-CAP013	

- **Jutjats de Vigilància Penitenciària:** Són els que s'encarreguen del control del compliment de les penes privatives de llibertat i de protegir els drets i beneficis de les persones que són en establiments penitenciaris i que compleixen una condemna.
  - En principi, a cada província hi ha d'haver, com a mínim, un jutjat de vigilància penitenciària, tot i que hi ha casos en què la competència d'un jutjat s'estén a dues o més províncies.
- **Jutjats de Menors:** tenen competència per conèixer dels delictes comesos per persones amb edat compresa entre els 14 i els 18 anys.
  - En principi, a cada província hi ha d'haver com a mínim un jutjat de menors, tot i que hi ha casos en què s'ha establert un jutjat amb competència en dos o més partits judicials agrupats.
- **Jutjats de violència sobre la dona (VIDO):** tenen competència per **instruir processos penals** per delictes (homicidi, avortament, lesions, delictes contra la llibertat sexual, etc.), quan la víctima sigui o hagi estat l'**esposa** de l'autor del delicte o persona lligada a ell per una situació semblant, o en sigui **descendent** o l'esposa o menors o persones **incapacitades** que hi **convisquin**.
  - També s'encarreguen de l'adopció de **mesures de protecció urgent** a les víctimes.

4) Jurisdicció Contenciosa Administrativa

- **Jutjats contenciosos administratius:** com a norma general, aquests jutjats coneixen dels recursos que s'interposin contra actes o decisions de les administracions públiques (Ajuntaments, comunitats autònomes, administració de l'Estat, etc.). Per exemple, en matèria d'impostos, multes, qüestions de personal relatives a funcionaris públics, llicències d'obres, d'edificació, entre d'altres.
- L'àmbit territorial és la **província**. N'hi ha un o més a cada província, tot i que podem trobar un jutjat contenciós administratiu amb competència en més d'una província, però sempre dins de la mateixa comunitat autònoma.
- També són els encarregats d'autoritzar entrades en domicilis particulars quan ho demana l'Administració per complir un acte administratiu (per exemple, perquè al domicili s'hi estiguin duent a terme activitats nocives, insalubres, etc.).

5) Jurisdicció Social

- **Jutjats Socials:** en termes molt generals, podem dir que tenen competència per resoldre demandes relatives a conflictes derivats del contracte de **treball** entre treballadors i empresaris. També s'encarreguen de qüestions relatives a la constitució i reconeixement dels **sindicats**, del seu funcionament, els estatuts, etc. També protegeixen els drets relatius a la **llibertat sindical**.
- Igual que els anteriors, tot i que l'àmbit territorial és la **província**, si hi ha un o més d'aquests jutjats a la capital de la província, se'n poden crear en ciutats que no siguin la capital quan les circumstàncies ho aconsellin.

6) D'altres Jutjats

- **Jutjats de pau:** coneixen d'aquells procediments civils de molt petita quantia (fins a 90 €). No tenen competència en procediments penals.
- N'hi ha en tots els municipis on no hi hagi un jutjat de primera instància i instrucció.

1.4 INTERVINENTS

Dins el jutjat i durant la tramitació d'un plet, hi ha una sèrie de persones que hi intervenen directament, cadascuna en la seva funció.

1.4.1 Advocats

El advocats són persones amb estudis universitaris de llicenciatura en dret que es dediquen professionalment a **assessorar i defensar** els seus clients.

Són els que estudien els temes que els clients els consulten, redacten les demandes, preparen les proves, intervenen directa i activament en el judici, tot plegat amb la pretensió de defensar els drets dels clients.

Intervenien generalment en tots els plets civils, a **excepció** de:

- Judicis verbals en que la quantia no sobrepassi els 2000 euros.
- Petició inicial en els procediments monitoris.
- Escrit inicial de mesures urgents abans del judici (ex: demandes de separació o divorci mesures provisionalsísmes).

1.4.2 Procuradors

Els procuradors són persones amb estudis universitaris de llicenciatura en dret que es dediquen professionalment a **representar** els seus clients davant els jutjats i tribunals.

Els clients els apoderen mitjançant un **poder notarial** o **poder apud acta** (tant als procuradors com als advocats), els notarians es fan davant de Notari i els apud acta davant del Lletrat de l'Administració de Justícia. El procuradors actuen en nom del seu client, reben informació, presenten escrits, reben les comunicacions del jutjat, recullen documents, etc.; s'encarreguen de la tramitació del procediment.

Les diferències entre els poders notariais (aquestes poden ser generals o bé especials) i els apud acta, a part d'on es fan, és que els apud acta són gratuïts i d'altre tret diferencial és que els poders notariais serveixen per sempre, mentre no es revoquin i els apud acta solament serveixen per un sol procediment.

Intervenien, generalment, en tots els plets civils a **excepció** de:

- Judicis verbals quan la quantia no sobrepassi els 2000 euros.
- Escrit de petició inicial en els procediments monitoris.
- Incidents d'impugnació en matèria de justícia gratuïta.
- Escrit inicial de mesures urgents abans del judici (ex: demandes de separació o divorci mesures provisionals).

1.4.3 Ministeri Fiscal

Representa la societat en conjunt com a ofesa i actua com a **acusador públic** en la majoria dels delictes.

La seva actuació és habitual en la **jurisdicció penal**.

En **matèria civil** intervé únicament quan alguna de les parts és menor d'edat, incapaç o absent i ho fa sota el principi de legalitat en defensa dels menors, incapaços i absents.

Al mateix temps intervé quan la **lleï** així **ho preveu expressament**, per exemple en procediments de jurisdicció voluntària, en plets contra l'honor, la intimitat i la pròpia imatge dels menors o incapaços.

1.4.4 Perits

En un procediment civil, s'ha d'aplicar la llei per resoldre conflictes entre persones. Per fer-ho, de vegades es necessiten coneixements que no són sobre lleis, sinó sobre qüestions científiques, artístiques, tècniques o pràctiques, i en aquests casos les parts poden proposar com a prova la intervenció de perits per aclarir durant el judici aquestes qüestions, de les quals professionalment són bons sabedors

1.4.5 Testimonis

Una de les proves que habitualment es practica a la sessió del judici és la testifical. Es tracta que les persones que han **vist** i **tenen notícia** dels **fets** que són controvertits, en el judici són cridades perquè contestin, les preguntes que els fan les parts per donar aquestes notícies al tribunal.

1.4.6 Parts o litigants

Es tracta de les persones naturals o jurídiques entre les quals hi ha un problema que no son capaces de resoldre per elles mateixes. Per solucionar-ho han d'acudir als tribunals i que els jutges apliquin la llei.

Procediment Civil:

- **Part demandant o actora** és la qui comença el plet, presenta la demanda.
- **Part demandada** és la qui s'oposa a la demanda i la contesta.

Procediment Penal:

-Denunciant/Denunciat: Si s'inicia amb una denuncia, que significa posar en coneixement de l'autoritat un determinat acte delictiu, el denunciante no ha de ser obligatòriament part en el procés, doncs ja ho serà el Ministeri Fiscal si es considera que hi ha un fet delictiu; en el supòsit que el denunciante fos part en el procés ho farà com Acusació particular.

-Querellant/Querellat. En la querella es posa en coneixement del Jutge la comissió d'un fet delictiu (delicte públic o semipúblic) i a la vegada qui la formalitza actuarà com Acusació particular. El Ministeri Fiscal intervindrà en els delictes públics i semipúblics com acusació pública. En el supòsit de delictes privats (injúries i calumnies, delictes greus) no intervindrà el Ministeri Fiscal i solament formarà part de l'acusació el querellant (en aquest cas com Acusació privada, al tractar-se de delictes privats). Els delictes d'injúries i calumnies lleus, aniran per la via civil.

-Investigat. Es aquella persona que se'l creu presumptament culpable d'un fet delictiu, al rebre una denuncia, una querella o bé un atestat policial; rep aquest nom mentre es fa la investigació (diligències prèvies).

-Processat. En el procediment ordinari o sumari (+ 9 PL) se'l coneix amb aquest nom a l'investigat quan el jutge d'Instrucció dicta la interlocutòria de processament (hi ha indicis de criminalitat i se'l investiga).

-Encausat: Es quan hi ha suficients proves (diligències prèvies) de la comissió del fet delictiu i s'inicia el Procediment Abreujat.

-Acusat: Quan es presenta l'escrit d'Acusació bé per la part que ha presentat la denúncia com Acusació particular o bé pel Ministeri Fiscal, demanant una condemna.

-Condemnat/reu: Persona empresonada, o privada de la seva llibertat per haver realitzat algun acte delictiu, quan s'ha dictat una sentència condemnatòria ferma.

1.4.7 Metges Forenses

Constitueixen un cos titulat superior al servei de l'Administració de Justícia. Estaran a les immediates ordres dels Jutges, Tribunals i Fiscals de la població per les quals foren anomenats.

Els Metges Forenses portaran a terme funcions d'assistència tècnica als jutjats, Tribunals i Fiscalia en les matèries de la seva disciplina professional.